EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 7.6.2022
COM(2022) 256 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

Šestnáctá výroční zpráva za rok 2021 o provádění pomoci Unie podle nařízení Rady (ES) č. 389/2006 ze dne 27. února 2006, kterým se vytváří nástroj finanční podpory na posílení hospodářského rozvoje tureckého společenství na Kypru

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

Šestnáctá výroční zpráva za rok 2021 o provádění pomoci Unie podle nařízení Rady (ES) č. 389/2006 ze dne 27. února 2006, kterým se vytváří nástroj finanční podpory na posílení hospodářského rozvoje tureckého společenství na Kypru

1. ÚVOD

Základem pro poskytování pomoci tureckému společenství na Kypru je nařízení Rady (ES) č. 389/2006[1] (dále jen „nařízení o pomoci“), které ukládá povinnost podat Radě a Evropskému parlamentu každoročně zprávu.

2. PLÁNOVÁNÍ POMOCI

Od roku 2006 do konce roku 2021 byla na činnosti na základě nařízení o pomoci naplánována částka ve výši 623 milionů EUR. Částka vyčleněná v prosinci 2021 pro roční akční program na rok 2021 činila 30,7 milionu EUR[2]. Víceletý finanční rámec na období 2021–2027 poskytl programu víceletý výhled v podobě stabilního každoročního financování. Program pomoci je však výjimečné a přechodné povahy a jeho účelem je připravit, popřípadě usnadnit, plné uplatňování *acquis communautaire* na územích Kyperské republiky, ve kterých vláda Kyperské republiky nevykonává skutečnou kontrolu, po vyřešení kyperského problému, přičemž nařízení o pomoci i nařízení Rady 2020/2093[3], kterým se stanoví víceletý finanční rámec, umožňují v případě znovusjednocení program revidovat.

3. PROVÁDĚCÍ MECHANISMY

Program se realizuje v těch oblastech Kyperské republiky, nad nimiž vláda Kyperské republiky nevykonává skutečnou kontrolu a v nichž je používání *acquis* dočasně pozastaveno podle protokolu č. 10 smlouvy o přistoupení. Pomoc je prováděna formou přímého a nepřímého řízení.

Komise pracuje ve specifickém politickém, právním a diplomatickém prostředí. Poskytnutí této pomoci neznamená uznání jiného státního orgánu na územích, než je vláda Kyperské republiky. Aby se mohl program realizovat a byly dodrženy zásady řádného finančního řízení, jsou zapotřebí opatření *ad hoc*. U programů pomoci financovaných Evropskou unií by byl právní rámec pro rozvoj pomoci za normálních okolností stanoven v dohodách o financování uzavřených s vládou příjemce. Takové dohody však v případě pomoci tureckému společenství na Kypru uzavřít nelze. Řízení a zmírňování s tím spojeného rizika je součástí odpovědnosti Komise a k přijatým opatřením patří intenzivní sledování smluv a poskytování podpory příjemcům, upravené platební podmínky a obezřetný přístup k využívání bankovních záruk.

---

[1] Nařízení Rady (ES) č. 389/2006 ze dne 27. února 2006, kterým se vytváří nástroj finanční podpory na posílení hospodářského rozvoje tureckého společenství na Kypru a mění nařízení (ES) č. 2667/2000 o Evropské agentuře pro obnovu (Úř. věst. L 65, 7.3.2006, s. 5).

[2] Prováděcí rozhodnutí Komise ze dne 13. prosince 2021 o přijetí akčního programu pro turecké společenství na Kypru na rok 2021 (C(2021) 8905).

[3] Nařízení Rady (EU, Euratom) 2020/2093 ze dne 17. prosince 2020, kterým se stanoví víceletý finanční rámec na období 2021–2027 (Úř. věst. L 433I, 22.12.2020, s. 11).

Pomoc zahrnuje významnou částku ve formě grantové podpory, která vyžaduje řízení náročné na zdroje.

Aby se zajistil požadovaný dopad, musí být turecké společenství na Kypru v plné míře zapojeno do přípravy provádění *acquis* vzhledem k odvolání jeho pozastavení, ke kterému dojde v souladu s protokolem č. 10 po vyřešení problému.

V nikosijských oblastech, které nejsou pod skutečnou kontrolou, působí programový tým prostřednictvím kanceláře EU na podporu programu. Zastoupení Komise na Kypru rovněž pořádá setkání, semináře a tiskové konference a informuje kyperskou veřejnost na celém ostrově, a to i o programu pomoci. Navíc informační místo (InfoPoint) EU, které je financováno v rámci programu pomoci, provádí celou řadu akcí v oblasti komunikace a zviditelnění, jimiž poskytuje informace o politikách, prioritách a opatřeních EU na podporu tureckého společenství na Kypru a šíří evropskou kulturu.

4. PROVÁDĚNÍ VE VYKAZOVANÉM OBDOBÍ

4.1 Obecný přehled

Komise nadále provádí nařízení o pomoci s celkovým cílem podpořit znovusjednocení. V případě úplného vyřešení kyperského problému Rada na základě návrhu Komise jednomyslně rozhodne o nezbytných úpravách tohoto nařízení.

V roce 2021 pokračovala řada zavedených a úspěšných projektů, jako jsou stipendia EU a opatření na posilování důvěry v rámci podpory Technického výboru pro kulturní dědictví a Výboru pro pohřešované osoby. Ze zvláštního nástroje byly nadále financovány iniciativy společných technických výborů obou společenství.

Stěžejním prvkem programu je i nadále grantová podpora. Větší pomoc byla poskytována klíčovým hospodářským odvětvím, jež se připravují na vyřešení kyperské otázky, a to prostřednictvím projektů zaměřených na rozvoj soukromého sektoru, venkova a lidských zdrojů. Pokračovalo úsilí o hmatatelné zlepšení situace v oblasti eradikace nákaz zvířat a bezpečnosti potravin.

V dubnu 2021 přijala Komise dva právní akty: nařízení (EU) 2021/591 o zápisu názvu Halloumi/Hellim do rejstříku chráněných označení původu a chráněných zeměpisných označení (CHOP) a rozhodnutí (EU) 2021/586, kterým se povoluje obchodování s produktem Halloumi/Hellim přes demarkační linii, jakmile tureckokyperští výrobci sladí své výrobní normy s normami EU v oblasti zdraví zvířat a bezpečnosti potravin. Od 1. října 2021 lze na trh v EU pod tímto názvem uvádět pouze sýr Halloumi/Hellim vyrobený na Kypru podle tradiční receptury. Následně byla zahájena řada podpůrných opatření na pomoc při provádění balíčku CHOP Halloumi/Hellim v tureckém společenství na Kypru.

Po komplexním vyřešení problému stále existují značné nedostatky ve schopnosti příjemců účinně provádět *acquis*. Turecké společenství na Kypru však nadále dosahovalo značného pokroku v řadě oblastí a začalo lépe chápat výzvy.

Jednou z přetrvávajících otázek byla výstavba kanalizace ve městě Famagusta, u níž Komise v prosinci 2013 vypověděla smlouvu. Spor s původním dodavatelem byl postoupen k rozhodčímu řízení a dané řízení stále probíhá. Současně byla uzavřena smlouva na související opravné práce, které byly zahájeny.

Pandemie COVID-19 ztížila provádění programu pomoci. Komise i přes tyto okolnosti nadále zajišťovala plnění programu a zaváděla zmírňující opatření, aby zajistila, že

projekty budou moci bez překážek pokračovat. Mimořádný balíček pomohl poskytnout nejpotřebnější zdravotnické potřeby, hospodářskou podporu pro mikropodniky a malé a střední podniky a odborné poradenství pro turecké společenství na Kypru.

Na konci roku probíhalo v rámci programu pomoci 191 smluv.

4.2 Pokrok podle jednotlivých cílů

Celkovým cílem programu pomoci je usnadnit znovusjednocení Kypru posilováním hospodářského rozvoje tureckého společenství na Kypru, přičemž zvláštní důraz je kladen na hospodářskou integraci ostrova, zlepšování vztahů mezi oběma společenstvími a s EU a přípravu na *acquis*.

Činnosti prováděné v roce 2021 jsou popsány níže u každého cíle nařízení o pomoci.

4.2.1 Cíl 1: Rozvoj a restrukturalizace infrastruktury

V rámci rozvojového programu OSN (dále jen „UNDP“) se pokračovalo v provádění „nástroje pro místní infrastrukturu“ (LIF) prostřednictvím platných dohod o přiznání příspěvku v hodnotě 23,4 milionu EUR podepsaných Komisí jednající jménem Unie. Nástroj poskytuje podporu pro přípravu a provádění příslušných investic do místní infrastruktury. Kromě třinácti významných projektů, jež jsou podporovány prostřednictvím nástroje pro místní infrastrukturu, byla v roce 2021 také dokončena optimalizovaná třetí výzva k podání návrhů pro místní společenství, díky níž budou k tomuto nástroji přiřazeny další čtyři projekty. V roce 2021 byly zahájeny stavební práce na Centru pro spolupráci ve vesnici Kormakitis a byla podepsána smlouva na projektování a výstavbu rozšíření čističky odpadních vod ve městě Morphou.

V oblasti vodního hospodářství byla v listopadu 2021 dokončena výstavba nového nikosijského kanalizačního řadu. Projekt zahrnoval výstavbu třinácti kilometrů kanalizace, která má odvádět odpadní vody z nikosijské oblasti do nikosijské čističky odpadních vod pro obě společenství, což je projekt financovaný EU, který byl dokončen v roce 2013. Projekt sníží znečištění podzemních vod a bude chránit společné vodní zdroje pro celý ostrov.

Práce na opravě kanalizace ve městě Famagusta započaly v červenci 2021, kdy nastaly příhodné podmínky pro účinnou realizaci zakázky.

Obě pozměněné zakázky na stavební práce – na rozšíření skládky a zařízení odplynování skládkového odpadu –, které nyní představují investici do nakládání s pevnými odpady v hodnotě více než 4,5 milionu EUR, dosáhly navzdory pandemii COVID-19 značného pokroku. Změny umožnily vyrábět až 0,8 MW elektrické energie z obnovitelných zdrojů (zachycování, zpracování a spalování skládkových plynů). Vyrobená elektřina má pohánět udržitelné čištění odpadních vod ze skládek (průsakových vod) v nově instalované čističce.

Bohužel se příjemci nepodařilo využít skládku podle původního záměru, ani co se týče čističky průsakových vod. Přestože byla čistička průsakových vod v roce 2021 instalována, byla následně uzavřena a více než deset měsíců nevyužívána. To nevyhnutelně vedlo k výraznému znehodnocení investice. Komise neustále pracuje na nápravě této situace a obnovení provozu zařízení.

Veřejná zakázka na služby v oblasti budování kapacit zavedla do postupů nakládání s odpady v místních společenstvích zásady oběhového hospodářství. Byly zahájeny práce na založení první neziskové organizace odpovědnosti výrobců za recyklaci

obalového odpadu. Tento proces je nyní již téměř dokončen. V rámci této iniciativy bylo úspěšně testováno využití kalů z nikosijské čističky odpadních vod, které místní zemědělci uvedli do praxe.

V souladu s integrovaným plánem nakládání s pevnými odpady financovaným EU jsou granty pomáhající osmi místním společenstvím za účelem zlepšení jejich infrastruktury pro nakládání s odpady v konečné fázi provádění.

Místní technická kapacita pro monitorování kvality životního prostředí byla posílena prostřednictvím renovace sítě pro monitorování kvality ovzduší a zřízení referenční laboratoře zabývající se kvalitou ovzduší a paliva. Síť pro monitorování kvality ovzduší, která je v plném provozu po celý rok 2021, nyní poskytuje měření většího počtu znečišťujících látek na větším počtu míst.

4.2.2 Cíl 2: Podpora sociálního a hospodářského rozvoje

Program pomoci dále pokrýval řešení nejnaléhavějších potřeb zjištěných v odvětví zdravotnictví v boji proti pandemii COVID-19 a poskytl balíček hospodářských opatření v hodnotě 11 milionů EUR na zmírnění jejích socioekonomických dopadů.

Projekt „Inovativní podnikání a dialog“, prováděný společně s organizací Northern Ireland Cooperation Overseas (NI-CO), byl hlavním nástrojem pro boj proti nepříznivým hospodářským dopadům pandemie. Na grantový program „Zachování a vytváření pracovních míst“, v jehož rámci získá 86 úspěšných mikropodniků a malých podniků finanční prostředky v maximální výši 60 000 EUR, bylo vyčleněno celkem 7,2 milionu EUR.

V oblasti rozvoje venkova byl prodloužen projekt technické pomoci v oblasti poradenských služeb pro zemědělství, který bude ukončen v lednu 2024. Jeho cílem je pomáhat zemědělcům z řad kyperských Turků s prováděním strategie poradenských služeb pro zemědělství, což zahrnuje poskytování poradenství, školení a budování kapacit místních poradců.

V rámci podpory provádění balíčku CHOP Halloumi/Hellim byla v roce 2021 uzavřena smlouva na klíčovou intervenci v oblasti bezpečnosti potravin a připravenosti na krize v hodnotě 3,1 milionu EUR. Cílem projektu technické pomoci je urychlit zavádění hygienických norem a norem pro bezpečnost potravin, které jsou v souladu s předpisy EU, v tureckém společenství na Kypru a zlepšit připravenost na případné krize související s nákazami zvířat.

V rámci projektu technické pomoci k posílení kapacit veterinárních odborníků v oblasti prevence, tlumení a eradikace nákaz zvířat bylo dále dokončeno druhé rozsáhlé kolo odběrů vzorků a testování zvířat na prioritní nákazy (jako je brucelóza a tuberkulóza). Komise poskytla laboratorní testy, veterinární spotřební materiál a služby pro odběr vzorků a testování zvířat. Vzorky byly odebrány u více než 6 100 stád a více než 427 000 zvířat (u skotu, ovcí a koz), aby se odhalila nakažená zvířata a odstranila se z farem. V důsledku toho prevalence brucelózy v tureckém společenství na Kypru klesá.

Podpora ze strany EU také přispěla k dalšímu pokroku, pokud jde o zapojování soukromých veterinárních lékařů do provádění odběru vzorků a testování zvířat. Dodáno bylo také laboratorní vybavení v hodnotě téměř 500 000 EUR za účelem zvýšení rozsahu a spolehlivosti testování v potravinářských a zdravotnických laboratořích.

Co se týče oblasti vzdělávání, díky projektu technické pomoci zaměřenému na zlepšení výuky a učení bylo umožněno provést analýzu situace v oblasti nepřetržitého profesního rozvoje a analýzu využívání informačních a komunikačních technologií v tureckém společenství na Kypru. Komise i nadále sleduje svůj dlouhodobý cíl, kterým je snaha sladit vzdělávání dětí kyperských Turků s osvědčenými mezinárodními postupy.

Projekt v hodnotě 1,1 milionu EUR, jehož cílem je vybavit základní školy laboratořemi pro výuku věd, byl dokončen. Nábytek a vybavení byly dodány a instalovány do 48 základních škol. Příjemci byla rovněž dodána mobilní laboratoř (speciálně vybavený autobus). Pro učitele základních škol, kteří budou v laboratořích vyučovat, byla uspořádána řada praktických školení. Zároveň bylo zahájeno doprovodné opatření, jehož cílem je poskytnout pokyny pro efektivní využívání a udržitelnost laboratoří. Pokračovaly přípravy na poskytnutí laboratoří do středních škol.

Ačkoli byl projekt částečně narušen pandemií COVID-19, dále se vytvářely učební osnovy pro odborné vzdělávání a přípravu ve vybraných oblastech odborného vzdělávání s cílem zvýšit zaměstnatelnost mladých lidí. Příjemci opakovaně oznamovali, že jsou s činnostmi projektu spokojeni, a požádali o jeho prodloužení o další dva roky.

Program ekonomického monitoringu prováděný Světovou bankou nadále zajišťoval hloubkovou analýzu, technickou pomoc a návrhy na zlepšení. Program se soustředil na makroekonomickou analýzu a udržitelný rozvoj, podnikatelské prostředí a dopady znovusjednocení na obchod, zaměstnatelnost a dovednosti se zvláštním zaměřením na ekonomické posílení žen a hloubkovou analýzu zvláštních aspektů zemědělské výroby.

Pokud jde o oblast statistiky, byly v roce 2021 podepsány dvě smlouvy o poskytnutí IT infrastruktury a technické pomoci s cílem zlepšit poskytování služeb a správu administrativních zdrojů dat. Tyto projekty jsou doplněny o cílenou pomoc poskytovanou prostřednictvím nástroje Komise pro technickou pomoc a výměnu informací (TAIEX) a Světovou bankou. Projekty jsou součástí širší strategie EU pro zlepšení tvorby statistik v tureckém společenství na Kypru.

4.2.3 Cíl 3: Podpora usmíření, opatření na posilování důvěry a podpora občanské společnosti

Výbor pro pohřešované osoby podporovaný z programu pomoci prostřednictvím dohody o přiznání příspěvku s UNDP pokračoval ve své práci v terénu a v laboratoři. Z celkem 2 002 pohřešovaných osob Výbor pro pohřešované osoby do konce roku 2021 exhumoval 1 184 souborů ostatků. Z nich bylo 1 023 geneticky identifikováno a navráceno rodinám. Pandemie a extrémně horké počasí v roce 2021 výrazně zpomalily výkopové práce, což členy Výboru pro pohřešované osoby vedlo k dalšímu provádění své pohotovostní strategie pro výkopy pro případ nepředvídaných událostí.

V prosinci 2021 byla podepsána nová dohoda o příspěvku ve výši 2,6 milionu EUR na financování činnosti Výboru pro pohřešované osoby v roce 2022. Celkový příspěvek EU dosáhl v letech 2006–2021 více než 30 milionů EUR, což představuje 75 % všech finančních prostředků poskytnutých Výboru pro pohřešované osoby v tomto období.

Ochrana kulturního dědictví prostřednictvím společného technického výboru obou společenství pro kulturní dědictví (dále jen „technický výbor“) byla i nadále klíčovým prvkem činností zaměřených na usmíření a posilování důvěry podporovaných v rámci

programu pomoci a v roce 2021 bylo dokončeno 18 projektů. Celkově bylo na program kulturního dědictví z fondů EU vyčleněno přibližně 22 milionů EUR. Díky tomu bylo na celém ostrově konzervováno, konstrukčně podpořeno, fyzicky ochráněno nebo zrestaurováno více než 107 kulturních památek.

Nástroj na podporu technických výborů obou společenství obě společenství dále sbližoval a řešil každodenní problémy Kypřanů. Navzdory pandemii prováděly řadu činností výbory pro kulturu, životní prostředí, vzdělávání a zdraví.

Po úspěšném zavedení pilotního stipendijního programu pro obě společenství, který realizovalo hnutí United World Colleges (dále jen „UWC“), umožnila nová dohoda deseti studentům z řad kyperských Turků a deseti studentům z řad kyperských Řeků zahájit v roce 2021 studium v mezinárodních bakalářských diplomových programech v různých zemích. Mezi činnosti prováděné hnutím UWC patří také aktivity zaměřené na zapojení mládeže napříč společenstvími a krátké kurzy, jejichž cílem je posílit postavení mladých lidí, aby mohli ve své společnosti dosáhnout pozitivních změn.

V roce 2021 pokračovala podpora občanské společnosti. Technická pomoc organizacím občanské společnosti poskytovaná pod názvem Občanský prostor pokračovala v pomoci s budováním kapacit organizací občanské společnosti, prosazováním příznivého prostředí pro rozvoj občanské společnosti a v podpoře navazování kontaktů a konání společných akcí s organizacemi občanské společnosti kyperských Řeků, jakož i s jinými organizacemi občanské společnosti v EU. Byla přezkoumána složka aktivního občanství Občanského prostoru, známá také jako „výchova k občanství“ (Grow Civic), která bude podporovat činnosti organizací občanské společnosti a aktivistů založené na právech.

V rámci sedmé výzvy „Občanská společnost v akci“ bylo uděleno celkem jedenáct nových grantů, většinou pro menší organizace občanské společnosti na místní úrovni. Většina projektů prováděných v rámci předchozí výzvy a výzvy proti obchodování s lidmi byla v roce 2021 úspěšně dokončena. Zbývající projekty jsou v závěrečné fázi provádění. Příjemci grantů, kteří požádali o grant s účastí partnerů z obou společenství, pokračovali ve spolupráci se svými protějšky z řad kyperských Řeků.

V říjnu 2021 začalo sdružení Platforma pro lidská práva realizovat svůj přímý grant financovaný EU. Platforma bude monitorovat a podávat zprávy o boji proti obchodování s lidmi, právech uprchlíků, právech LGBTI+ osob, účasti příslušných zúčastněných stran, podmínkách zajištění a zákazu mučení. Bude také podporovat oběti a posilovat kapacity občanské společnosti v oblasti práv obecně.

V Nikósii byl rámci grantového programu pro místní společenství vybudován útulek pro oběti domácího násilí. Projekt rovněž pomohl zvýšit informovanost a zefektivnit postupy podpory v tureckém společenství na Kypru.

4.2.4 Cíl 4: Přiblížení tureckého společenství na Kypru k EU

Řízení „Stipendijního programu EU“ bylo od akademického roku 2014–2015 svěřeno Britské radě. Rozpočet, který je k dispozici v rámci poslední výzvy, umožnil v akademickém roce 2021–2022 financovat 136 stipendií. Tato stipendia podporují studenty v prvním roce prvního cyklu vysokoškolského vzdělávání, studenty vyšších ročníků v magisterských nebo doktorských programech a výzkumné pracovníky a odborníky při dalším rozvíjení jejich jazykových znalostí a odborných dovedností v členských státech EU.

Od roku 2007 byla udělena podpora přibližně 2 000 grantovým programům, které

umožnily studium na více než 100 místech pro vzdělávání v EU, včetně více než 100 univerzit, ve 23 cílových zemích EU a pro více než 20 různých profesí. Od roku 2022 nahradí Britskou radu v roli prováděcího partnera Goethe Institut. S Evropskou univerzitou (College of Europe) byla uzavřena dohoda o stipendiích pro až tři kyperské Turky, pokud splní kritéria pro jeho přiznání.

Informační místo InfoPoint EU, které řídí kancelář EU na podporu programu spolu se zastoupením Komise na Kypru, dosáhlo v průběhu roku 2021 značného zviditelnění EU prostřednictvím svých činností prováděných online i offline. Činnosti se týkaly více než 20 témat souvisejících s EU, včetně rovnosti žen a mužů, genderově motivovaného násilí, práv LGBTI+ osob, práv osob se zdravotním postižením, dezinformací a bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Zelená dohoda pro Evropu byla propagována prostřednictvím webinářů o udržitelné energii, energetické účinnosti, prevenci požárů, nulovém znečištění, nakládání s odpady a obalových odpadech.

Informační místo InfoPoint EU uspořádalo 32 akcí, včetně rozsáhlé online kampaně ke Dni Evropy a 79 opakujících se akcí, včetně řady online koncertů, představení nových evropských jazyků a uměleckých dílen. Akce přilákaly více než 15 000 účastníků. Byla zahájena a prováděna rozsáhlá informační kampaň „zdravý životní styl pro všechny“. A konečně bylo distribuováno 12 informačních bulletinů a 9 infografik/publikací, 471 informačních výrobků a v místních sdělovacích prostředcích se objevilo 289 zpráv a 11 televizních spotů.

Popularitu těchto činností potvrzuje provoz na facebookové stránce „Abbilgi“ s více než 2 000 novými sledujícími v roce 2021, takže celkový počet sledujících od založení této stránky dosáhl 22 812 osob.

4.2.5 Cíle 5 a 6: Příprava tureckého společenství na Kypru na zavedení a provádění acquis

K plnění cílů 5 a 6 nařízení o pomoci se využívá nástroj Komise pro technickou pomoc a výměnu informací (TAIEX), který pomáhá připravit turecké společenství na Kypru na provádění *acquis*, jehož pozastavení bude po vstupu komplexního řešení kyperského problému v platnost odvoláno.

Poskytování pomoci v roce 2021 pokračovalo ve dvanácti hlavních oblastech neboli „sektorech“ *acquis*. Poskytování podpory prostřednictvím nástroje TAIEX se úspěšně přizpůsobilo online prostředí a zájem o něj vzrostl téměř ve všech sektorech. V roce 2021 bylo uspořádáno celkem 147 akcí nástroje TAIEX, což oproti 49 akcím v roce 2020 představuje velmi výrazný nárůst. Kromě pravidelných činností v rámci nástroje TAIEX bylo vyvinuto úsilí o vytvoření databáze všech právních textů vypracovaných s podporou nástroje TAIEX a o zlepšení kvality překladů a tlumočení v tureckém společenství na Kypru.

Jako dílčí reakci na pandemii COVID-19 poskytovali zdravotní odborníci v rámci nástroje TAIEX průběžnou pomoc. Podpora se soustředila na opatření pro odhalení a zmírnění následků, především na opatření v oblasti veřejného zdraví, účinnou strategii testování a plány očkování. Díky pomoci odborníků byly v rámci tureckého společenství na Kypru také posíleny laboratorní kapacity a vytvořila se farmakovigilanční oznamovací síť.

Pokračovala podpora obchodu přes demarkační linii prostřednictvím nástroje TAIEX (nařízení č. 866/2004). Nezávislí odborníci pověření Komisí v roce 2021 obnovili pravidelné kontroly brambor, medu a čerstvých ryb.

4.3 Finanční plnění (smlouvy a platby)

4.3.1 Uzavírání smluv

Komise podepsala v roce 2021 právní závazky v celkové výši 30 milionů EUR. To znamená, že se podařilo odstranit nevyřízené smluvní závazky s ohledem na omezené lidské i finanční zdroje, nedostatečnou připravenost na budoucí zavádění *acquis* a udržitelnost projektů.

4.3.2 Platby

Platby dosáhly v roce 2021 částky 38 milionů EUR (41 milionů EUR v roce 2020).

4.4 Monitorování

Komise je přímo odpovědná za provádění většiny projektů (přímé řízení). Úroveň kontroly ze strany pracovníků Komise je velmi vysoká a zahrnuje stálý kontakt se zhotoviteli, namátkové kontroly, místní setkání a zasedání řídících výborů. Tým pro grantovou podporu poskytující technickou pomoc byl Komisi i nadále nápomocen při monitorování provádění grantových smluv a současně poskytoval podporu příjemcům grantů při uplatňování pravidel EU pro provádění grantových smluv, včetně pravidel pro sekundární zadávání zakázek.

Komise rovněž prování řadu zakázek v rámci nepřímého řízení. Prováděcí orgány, jako jsou UNDP, Britská rada a organizace NI-CO, podávají Komisi zprávy v souladu s příslušnými rámcovými dohodami. Komise je úzce zapojena do každodenního sledování těchto akcí.

4.5 Audit a kontroly

Doporučení posledního auditu provedeného Útvarem interního auditu v roce 2017, týkajícího se systémů vnitřní kontroly v oblasti veřejných zakázek, byla provedena v plném rozsahu.

4.6 Hodnocení

V rámci projektu monitorování zaměřeného na výsledky byla vybraná opatření dále přezkoumávána a proběhla plánovaná školení zaměřená na zlepšení vnitřní monitorovací kapacity příslušných zúčastněných stran. Doporučení odborníků na monitorování zaměřená na výsledky týkající se relevance, efektivnosti, účelnosti a udržitelnosti jsou začleňována do přezkoumávaných opatření i mimo ně.

Hodnocení programu pomoci v polovině období bylo dokončeno v roce 2021. Cílem hodnocení bylo poskytnout celkové nezávislé posouzení a získat důkazy o pokroku dosaženém při plnění cílů stanovených v nařízení o pomoci v období let 2013–2018. Závěrečná zpráva dospěla k závěru, že program pomoci lze považovat za vysoce relevantní a vzhledem ke specifickým okolnostem tureckého společenství na Kypru za poměrně úspěšnou iniciativu s významnou přidanou hodnotou EU.

4.7 Informace, publicita a zviditelnění

V roce 2021 bylo v oblasti komunikace a zviditelnění provedeno celkem 394 akcí, a to převážně online kvůli omezením souvisejícím s pandemií COVID-19. Pokročilo se v přípravě brožur o podpoře EU v reakci na pandemii COVID-19 a o rozvoji soukromého sektoru.

4.8 Konzultace s vládou Kyperské republiky

Uskutečnily se schůzky se zástupci vlády Kyperské republiky, a to jak osobní, tak online. Komise se i nadále spoléhá na spolupráci vlády při ověřování majetkových

práv a usnadnění činnosti technických výborů obou společenství. Komise pravidelně jedná se stálým zastoupením.

5. ZÁVĚRY

Komise poskytuje i nadále pomoc podle nařízení o pomoci s cílem usnadnit znovusjednocení Kypru posilováním hospodářského rozvoje tureckého společenství na Kypru, a to prostřednictvím činnosti, kterou provádí v souladu se šesti cíli uvedenými v nařízení o pomoci. V roce 2021 se pomoc i nadále soustřeďovala na oblasti, které s ohledem na budoucí dodržování *acquis* představují obzvláštní problémy.

Výsledky pomoci poskytnuté v minulém období a vyzrálost projektů budou soustavně zohledňovány v budoucích kolech programů. Úsilí se i nadále zaměří na zvýšení dopadu v prioritních oblastech pořádáním menšího počtu akcí, ale v rozsáhlejším měřítku.

Komise je připravena poskytovat podle potřeby zdroje na podporu jednání o řešení kyperské otázky vedených pod záštitou OSN, a to také v rámci programu pomoci.